

**ОПЕРАТОР
РИНКУ**

/ ЕНЕРГІЯ РІВНОВАГИ /

Спостереження за РДН та ВДР

Чим керуємося ?

ЗУ «Про ринок електричної енергії»
(зі змінами внесеними ЗУ № 3141)

Правила ринку «на добу наперед» та
внутрішньодобового ринку, затверджені
постановою НКРЕКП від 14.03.2018 №308

Вимоги щодо забезпечення доброчесності
та прозорості на оптовому
енергетичному ринку, затверджені
постановою НКРЕКП від 27.03.2024 №614
(Вимоги)

Організаційно-розпорядчі документи
оператора ринку та внутрішні документи
департаменту спостереження за ринком.

Перелік практик, які можуть мати ознаки маніпулювання або спроби маніпулювання та бути виявлені на РДН та/або ВДР

РДН

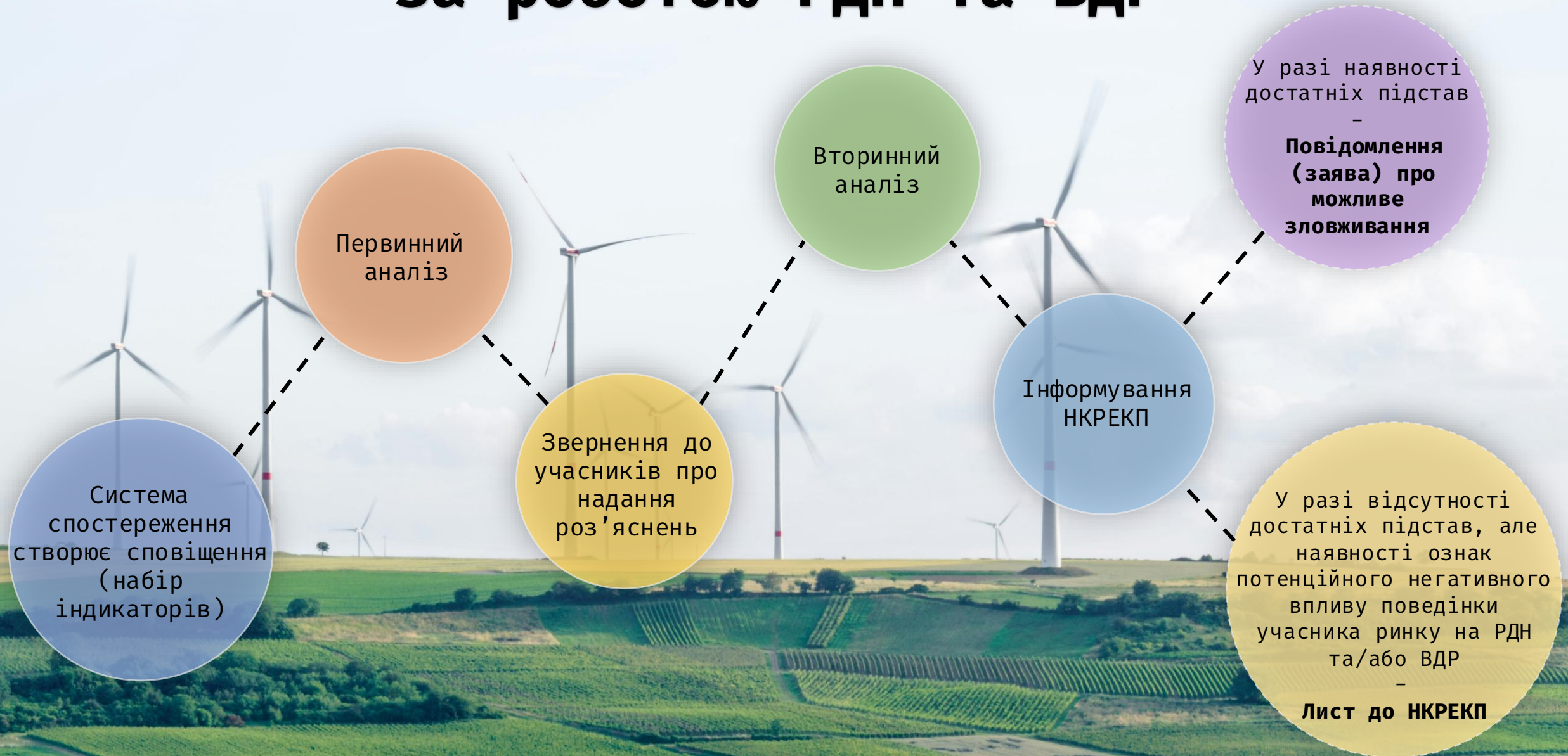
- Укладання фіктивних угод (Wash Trades)
- Формування граничних цін (creating a floor or a ceiling in the price pattern)

ВДР

- Укладання фіктивних угод (Wash Trades)
- Міжпродуктове маніпулювання (cross-product manipulation)
- Лейринг (layering)
- Спуфінг (spoofing)
- Розміщення заявок без наміру їх виконання (placing orders with no intention of executing them)

Етапи здійснення спостереження за роботою РДН та ВДР

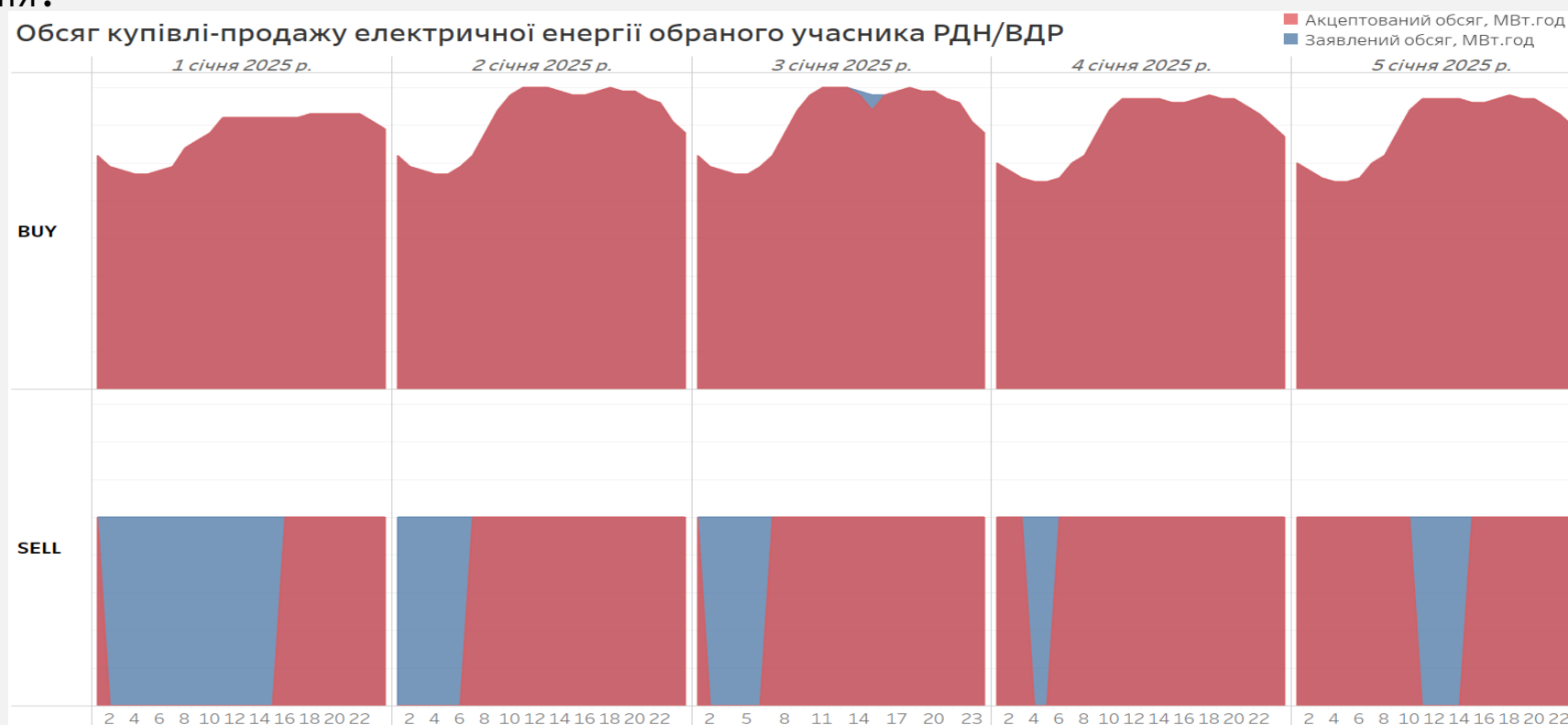

Укладання фіктивних угод (wash trades)

- **Укладання фіктивних угод (wash trades)** – домовленості щодо купівлі – продажу відповідно до оптового енергетичного продукту, за яких не відбувається зміни кінцевих інтересів чи ринкових ризиків для сторін договору, або вигоди чи ринкові ризики передаються між сторонами, які спільно діють за попередньою змовою. Під кінцевим інтересом мається на увазі вигоди (доходи)/втрати (збитки), отримані та/або передані учасником оптового енергетичного ринку внаслідок вчинення правочинів, надання розпоряджень та/або доручень щодо оптових енергетичних продуктів. Під ринковим ризиком мається на увазі імовірність виникнення втрат (збитків) або недоотримання запланованої вигоди (доходів) унаслідок несприятливих змін, обставин та/або умов, пов'язаних з оптовим енергетичним продуктом.

Приклад практики укладання фіктивних угод (wash trades) типу А до А*

Ситуація: Учасник ринку подає по годині заявку на купівлю електричної енергії на ВДР. Ця заявка відображається на панелі заявок іншим учасникам. У той самий/подібний час учасник ринку подає заявку на продаж електричної енергії (тобто у протилежному напрямку) на аналогічний розрахунковий період, за тією самою чи подібною заявленою ціною та на подібний обсяг, що призводить до акцептування.

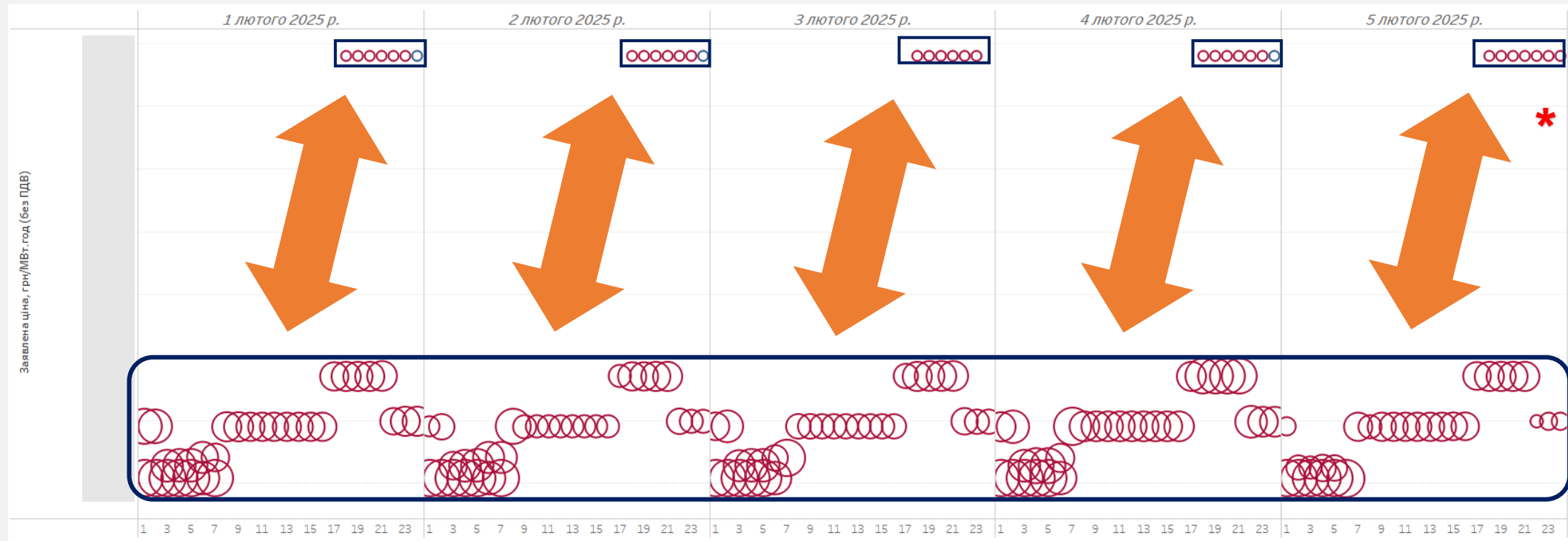

* Guidance Note
1/2017 – Wash
Trades
(19/06/2017)

Тлумачення: цей тип поведінки може вважатись як «укладання фіктивних угод (wash trades) типу А до А» і відноситься до практики, у разі здійснення якої не відбувається зміни кінцевих інтересів чи ринкових ризиків для сторін договору, або вигоди чи ринкові ризики передаються між сторонами, які спільно діють за попередньою змовою.

Формування граничних цін (creating a floor or a ceiling in the price pattern)

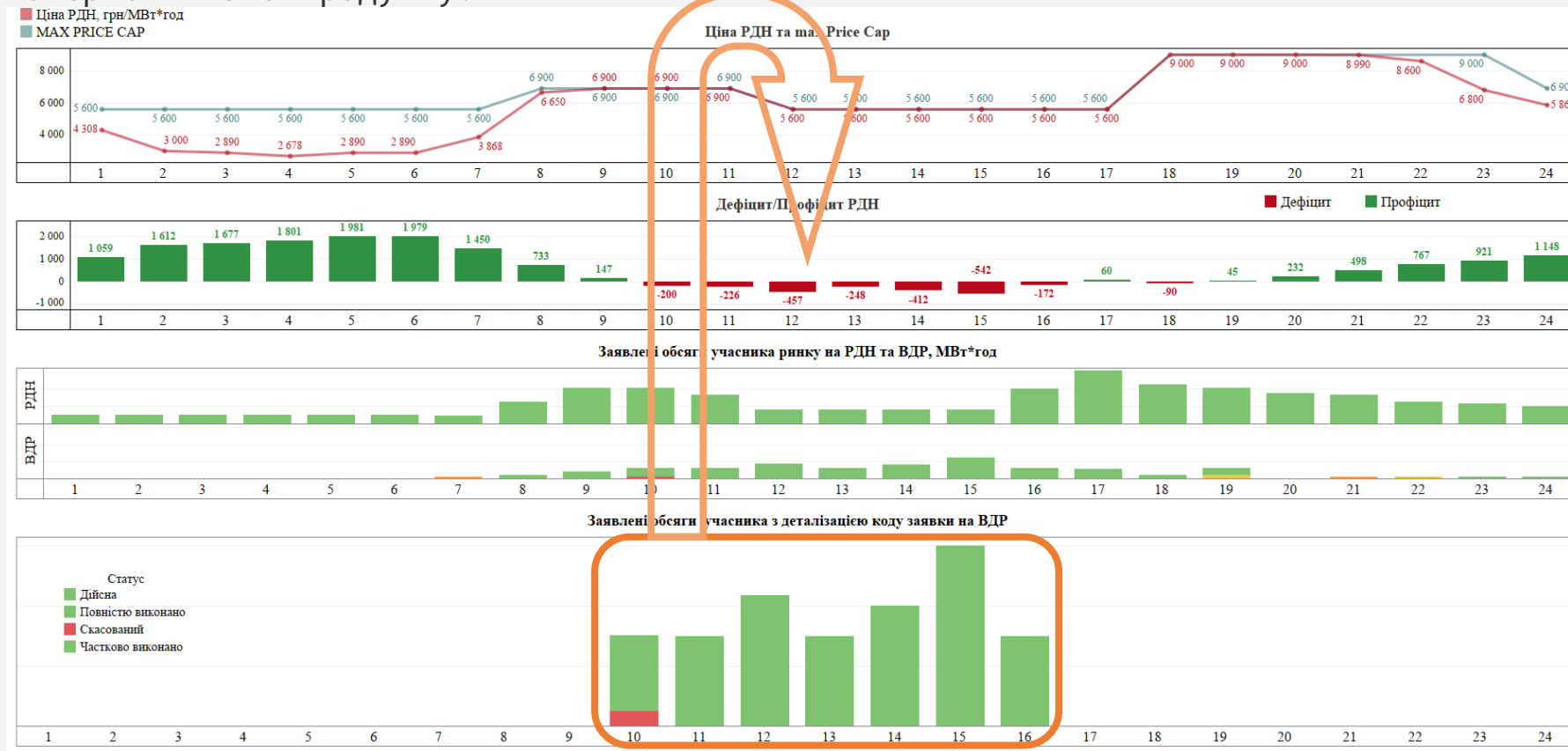
- **Формування граничних цін (creating a floor or a ceiling in the price pattern)** – угоди або подання заявок (пропозицій) на купівлю – продаж, які виконані в такий спосіб, щоб спотворити ціну відповідно до оптового енергетичного продукту шляхом зниження або підвищення ціни від певного рівня з метою уникнення негативних наслідків, які виникли б у результаті ринкової зміни ціни.

* Суттєва різниця у структурі заявлених обсягів та цін учасника ринку. Група заявок зі низькою ціною та великим обсягом та група заявок із високою ціною та малим обсягом.

Міжпродуктове маніпулювання (cross-product manipulation)

- **Міжпродуктове маніпулювання (cross-product manipulation)** - здійснення торгівлі або подання заявок (пропозицій) на купівлю - продаж відповідно до одного оптового енергетичного продукту (включаючи демонстрацію ознак інтересу) з метою неналежного впливу на ціну іншого (як правило, пов'язаного) оптового енергетичного продукту.

* За умови подання аналогічних заявок на РДН (замість обсягів на ВДР), існувала б імовірність уникнути дефіциту на РДН та, відповідно, могли б знизити ціну на РДН.

Основні типи пояснень, наданих учасниками РДН/ВДР

Помилка/
технічна помилка

- **Наголошуємо на необхідності контролю!**
- **Помилкові заявки (erroneous orders)** – ненавмисне подання заявок (пропозицій) або виконання заявок (пропозицій), які надають ринку оманливі сигнали щодо пропозиції, попиту або ціни відповідно до оптового енергетичного продукту.

Особливості здійснення
господарської
діяльності
(декілька ліцензій)
та інші

- АТ «Оператор ринку» поділяє стурбованість учасників РДН/ВДР щодо причин, які не дають можливості уникнути здійснення певних видів операцій на РДН та/або ВДР. Однак, чинними Вимогами передбачений перелік практик, у разі виявлення яких, АТ «Оператор ринку» зобов'язане подавати повідомлення до НКРЕКП. Пропонуємо звернутися за роз'ясненням до НКРЕКП.

Дії АТ «Оператор ринку» у разі отримання повідомлення від заявника

Звернення від
учасників

Аналіз
отриманого
звернення

Направлення
звернення до
НКРЕКП (у
разі
необхідності)

Згідно з підпунктом 2 пункту 4.3 Глави 4 Додатку 7 до Правил РДН/ВДР, **учасник РДН/ВДР** та уповноважені ним на здійснення торгових операцій на РДН та ВДР особи **зобов'язані**, зокрема, **повідомляти** структурний підрозділ ОР, що виконує функції спостереження за роботою РДН/ВДР, **про прояви недобросовісної конкуренції та дії, направлені на маніпулювання ринком, здійснені іншими учасниками РДН/ВДР**;

АТ «Оператор ринку» не повідомляє про результати здійсненого аналізу на підставі підпункту 5 пункту 5.1 Глави 5 Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку, а саме АТ «Оператор ринку» має **«гарантувати конфіденційність щодо здійснених заходів та процедур»**.

**ОПЕРАТОР
РИНКУ**

/ ЕНЕРГІЯ РІВНОВАГИ /

**Дякуємо
за увагу!**

**АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ОПЕРАТОР
РИНКУ»**

01032, Україна, м. Київ, вул. Симона
Петлюри, 27

(044) 205-01-61, kanc@oree.com.ua

<https://www.oree.com.ua>